

ŠTETE NA DIVLJAČI I ŠTETE OD DIVLJAČI NA PODRUČJU KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

GAME LOSS AND DAMAGES FROM THE GAME AT THE
KRAPINSKO-ZAGORSKA COUNTY DISTRICT

Mario VODOLŠAK¹, Domagoj KRIŽAJ²

SAŽETAK: 30 zajedničkih lovišta Krapinsko-zagorske županije pokriva površinu od 114.441 ha, a u njima pravo lova koristi 35 lovačkih udruga. Istraživanje je provedeno na uzorku od 14 lovačkih udruga u razdoblju od dvije lovne godine (2000/01. i 2001/02.). Cilj istraživanja bio je utvrditi odnose između šteta koje čini divljač, šteta na divljači i dijela uložених sredstava za sprječavanje tih šteta.

Rezultati istraživanja pokazuju da je šteta počinjena na divljači 2,67 puta veća od one počinjene na motornim vozilima, zatim da troškovi nastali isplatom šteta počinjenih na poljoprivrednim i šumskim kulturama iznose 59 % uložених sredstava za sprječavanje šteta, uz napomenu, da su u obračun uzete samo novčane naknade, te da od šteta na divljači, štete od krivolova, predatora i nekih drugih uzroka uginuća čine 49,8 %.

Prikazani rezultati istraživanja upućuju na činjenicu da je, za sada, jedini učinkovit način zaštite od neželjenih negativnih financijskih posljedica za ovlaštenika prava lova glede šteta osiguranje lovišta kod osiguravajućeg društva.

Glavne riječi: štete od divljači, štete na divljači, Krapinsko-zagorska županija

1. UVOD – Introduction

U Krapinsko-zagorskoj županiji ustanovljeno je 1 državno lovište te, na površini od 114.441 ha, 30 zajedničkih lovišta prosječne površine od 3815 ha. Najmanje lovište ima površinu od 1400 ha, a najveće 6695 ha. Važno je napomenuti da su stvarne površine lovišta, zbog velike naseljenosti, daleko manje. Lovišta Hrvatskog Zagorja po tipu su nizinsko-brdska lovišta.

U zajedničkim lovištima pravo lova koristi 35 lovačkih udruga, uz primjedbu da u dva lovišta pravo lova koriste po tri ovlaštenika, odnosno ta dva lovišta dana su u podzakup, koji će biti na snazi do isteka zakupa prava lova 2006. godine, budući da je Izmjenama i dopunama Zakona o lovu ("Narodne novine" broj

29/99) ukinuta mogućnost davanja zajedničkih lovišta u podzakup.

Čitavo Hrvatsko Zagorje karakterizira velika napućenost i izgrađena mreža prometnica pa je samim time diktiran i izgled lovišta, ispresijecanih mnogobrojnim cestama i željezničkim prugama. U osnovi Zagorje na dva dijela presijeca glavna autocesta u smjeru sjever-jug, koja je onemogućila vjekovne migracije divljači unutar čitavog teritorija. Također je u posljednje vrijeme uočen porast izgradnje vikendica, što pridonosi remećenju mira u lovištima.

Takve činjenice dovele su do današnjeg stanja u ovim lovištima u kojima od glavnih gospodarskih vrsta obitavaju srna obična, zec, fazan i trčka, a uz vodotoke rijeka te prirodna i umjetna jezera divlja patka. Po obroncima Zagrebačke gore, Ivančice, Strahinjčice i Maceljske gore obitavaju divlje svinje, dok se jelenska divljač zadržava na Ivančici i spada u autoktonu faunu Sjeverozapadne Hrvatske. Sve se to odražava na

¹ Mario Vodolšak, dipl. ing., Lovački savez Krapinsko-zagorske županije, Trg S. Radića 3, 49000 Krapina

² Domagoj Križaj, dipl. ing., Državni inspektorat, Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb

problematiku uzgoja i zaštite divljači, ali i na štete koje nastaju od divljači na šumskim i poljoprivrednim površinama. Vrlo je važno spomenuti porast brojnog stanja

srneće divljači, koji se izravno odražava na sve veća stradanja te vrste divljači na prometnicama.

2. CILJ RADA – Purpose

Cilj rada je napraviti analize šteta na divljači i šteta od divljači u korelaciji s nekoliko parametara i to:

1. *Štete koje nastaju od divljači vezano za poljoprivredne i šumske površine.*
Analizirati visine šteta načinjenih na usjevima i šumskim kulturama, način procjene štete i oblik nadoknade štete.
2. *Štete koje nastaju od divljači na privatnoj imovini i prometnicama (osobni automobili i sl.) i istovremene štete na divljači.*

Analizirati odnos između napravljenih šteta i njihove procjene naspram vrijednosti divljači po odštetnom cjeniku divljači.

3. *Problematika vezana uz propise Zakona o lovu ("Narodne novine" broj 10/94, 22/94, 29/99, 76/99, 14/01 i 4/02) za štete koje počini divljač koja u lovištu stalno ne živi.*

3. PODRUČJE RADA – District

Predmetna analiza šteta od divljači i šteta na divljači napravljena je na slučajno odabranom uzorku od 14 zajedničkih lovišta s područja Krapinsko-zagorske županije u razdoblju od dvije lovne godine (2000/01. i

2001/02.). Taj uzorak je stvarni pokazatelj problema vezanog za korištenje prava lova u zajedničkim otvorenim lovištima Hrvatskog Zagorja.

4. METODE RADA – Methods

Analiziran je odnos između mjera za sprječavanje nastanka šteta od divljači i na divljači naspram nastalih šteta i njihovih posljedica. Ta korelacija obuhvaća razdoblje od pripremnih radnji za sprječavanje šteta do trenutka potpunog saniranja štete i zatvaranja kruga.

1. Preventivne mjere i postupci za sprječavanje šteta od divljači i na divljači:
 - a) donošenje godišnjeg plana za poduzimanje određenih mjera za sprječavanje šteta od divljači i na divljači i njegova provedba,
 - b) uzgojno-zaštitne mjere u smislu korištenja prava lova,
 - c) mjere očuvanja staništa i fondova divljači prema lovnogospodarskom kapacitetu lovišta.
2. Odnos između nastalih šteta u korelaciji s poduzetim preventivnim mjerama te njihov međusobni financijski učinak:
 - a) način procjenjivanja nastalih šteta,
 - b) oblici namirenja šteta oštećenima,
 - c) povratna vrijednost isplaćenih šteta za ovlaštenika prava lova putem odobrenog odstrjela divljači od nadležnog upravnog tijela u slučaju šteta koje počini divljač koja u lovištu stalno ne živi.
3. Načini zaštite i osiguranja od eventualnih šteta od divljači i na divljači:
 - a) osiguranje od automobilske odgovornosti – osiguranje lovišta,
 - b) odštetni cjenik divljači,

c) divljač koja u lovištu ne živi stalno – divljač u prolazu.

4. Troškovi vezani za problematiku šteta od divljači i šteta na divljači.

Analiza šteta od divljači i na divljači rađena je na temelju podataka prikupljenih od ovlaštenika prava lova od kojih su zatraženi sljedeći podaci:

1. o nastalih štetama na divljači (krivolov, stradanje na prometnicama, ranjavanje i uginuće, predatori) u razdoblju od dvije protekle godine (2000./01. i 2001./02.)
2. o nastalim štetama od divljači na šumskim i poljoprivrednim kulturama, i to:
 - a) datum nastanka štete ili datum evidencije (zapisnik ili slično),
 - b) vrsta osiguranja (ako ga ovlaštenik prava lova ima),
 - c) procjena štete (prema važećem odštetnom cjeniku),
 - d) način na koji je šteta realizirana (isplata preko osiguranja ili drugi način),
 - e) podaci o utrošenim novčanim sredstvima za realizaciju godišnjeg plana za sprječavanje šteta od divljači (repelenti, zaštitna sredstva i drugo)
3. o nastalim štetama na motornim i drugim vozilima.
Za usporedbu utrošenih sredstava i iskoristivosti na temelju odobrenog odstrjela korišten je županijski odštetni cjenik divljači.

5. OBRADA PODATAKA I REZULTATI RADA

Data processing and results

Na temelju dobivenih podataka napravljena je analiza odnosa između nastalih šteta kao posljedica nedovoljnog angažiranja ovlaštenika prava lova u smislu sprječavanja nastanka šteta.

Lovačko društvo	datum	vrsta divljači	vrsta štete		vrijednost divljači prema odštetnom cjeniku	veličina isplaćene štete (u kunama)	indeks	vrsta osiguranja i premije	uložena sredstva za sprječavanje šteta
			na divljači	od divljači					
"Srnjač" Tuhej	26. 09. 00.	srnjak	nalet	automobil	6.500,00 kn	3.600,00	1,81	od 01.04. 2002. Croatia osigur.	deponirana sredstva pri ZB (9.200,00) -1.500,00 za repelente
	24. 04. 01.	srnjak	nalet	automobil	6.500,00 kn	1.326,00	4,90		
	24. 12. 01.	zec	nalet	-	2.500,00 kn	nema prijave	-		
"Šljuka" Zlatar Bistrica	2000/01.	srnjak	nalet	automobil	6.500,00 kn	nema prijave	-	nema	sredstva za sprječavanje šteta (meh. i kem. repelenti, vidljiva i zvučna plašila) nabavljeni iz donacije
	2000/01.	srna	nalet	vlak	8.500,00 kn	nema prijave	-		
	2000/01.	4 zeca	uginuće	-	*	-	8,3		
	2001/02.	crna divljač	procjena	usjevi	-	3.000,00			
	20.05.01.	srnjak	nalet	vlak	6.500,00 kn	nema prijave			
	17. 06. 01.	srna	uginuće	-	*	-	16,7		
	05. 01. 02.	srna	nalet	automobil	8.500,00 kn	nema prijave			
	25. 02. 02.	srna	nalet	automobil	8.500,00 kn	nema prijave			
	26. 02. 02.	srna	predatori	-	*	-	16,7		
"Kuma" Pregrada	01. 05. 01.	9 zečeva	uginuće	-	*	-	12,9	nema	novčana sredstva za provedbu god. plana osigurana su financijskim planom i iznose 10.000,00 kn
	08. 03. 02.								
28. 04. 95.	srna	nalet	automobil	8.500,00 kn	8.000,00	1,06			
26. 05. 98.	srnjak	nalet	automobil	6.500,00 kn	nema prijave				
07. 10. 99.	crna divljač	procjena	usjevi	-	3.100,00				
30. 12. 99.	srna	nalet	automobil	8.500,00 kn	1.500,00	5,67			
28. 07. 00.	crna divljač	procjena	usjevi	-	2.100,00				
2000/01.	8 zečeva 6 fazana	uginuće	-	-	-				
18. 06. 01.	srnjak	nalet	automobil	8.000,00 kn	nema prijave				
23. 11. 01.	srnjak	nalet	automobil	6.500,00 kn	1.000,00	6,50			
24. 11. 01.	srna	predatori	-	-	-				
2001/02.	12 zečeva 4 fazana	predatori	-	*	-	12,1 4,0			
"Mokrice" Oroslavje	2000/2001.	srnjak srna lane	nalet	automobil	6.500,00 kn 8.500,00 kn 4.000,00 kn	pokriva osiguranje		Croatia osiguranje 5.000,00 kn godišnje	financijska sredstva isplanirana su god. financ. planom
	2001/2002.	srnjak srna	nalet	automobil	6.500,00 kn 8.500,00 kn	pokriva osiguranje			
"Srnjak" Zag. sela	2000/2001.	3 zeca	uginuće	-	*	-	5,9	nema	osigurana financijska sredstva za provedbu god. plana za sprječavanje šteta - 2.000,00 kn
	2001/2002.	2 srne	predatori	-	*	-	40,0		
	2001/2002.	srnjak	uginuće	-	6.500,00 kn	-			
	2001/2002.	zec	gaženje	automobil	2.500,00 kn	nema prijave			
	2001/2002.	srna, zec	procjena	usjevi	-	650,00 kn			
"Fazan" Marija Bistrica	09. 01. 2000.	srna	bijesna	-	*	-	10,0	Croatia osiguranje (7.500,00 kn godišnje)	novčana sredstva izdvajaju se za osiguranje lovišta i nabavku određenih zaštitnih sredstava (kem. i meh. repelenata) u visini od 10.000,00 kn godišnje)
	09. 01. 2000.	srnjak	uginuće	-	*	-	10,0		
	02. 04. 2000.	2 srne	nalet	autobus	17.000,00 kn	nema prijave			
	25. 05. 2000.	3 srne	uginuće	-	*	-	30,0		
	05. 08. 2000.	srna	nalet	automobil	8.500,00 kn	nema prijave			
	27. 08. 2000.	srnjak	zamka	-	*	-	10,0		
	23. 10. 2000.	srnjak	nalet	automobil	9.000,00 kn	nema prijave			
	15. 07. 2001. do 15. 08. 01.	crna divljač	procjena	usjevi	-	3 m ³ kukuruz			
	25. 07. 2001.	srnjak	prostrjel	-	*	-	10,0		
	17. 08. 2001.	srnjak	nalet	automobil	6.500,00 kn	nema prijave			
	20. 12. 2001.	srnjak	uginuće	-	*	-	10,0		
	05. 03. 2002.	srnjak	zamka	-	*	-	10,0		
	20021/2002.	7 zečeva	predatori i uginuća	-	*	-	8,8		
	2001/2002.	7 fazana	predatori i uginuća	-	*	-	4,8		

"Srnjac" Hum na Sutli	06. 08. 2001.	srnjak	uginuće	-	*	-	14,3	nema	za provedbu plana zaštite financijski osigurano 1.000,00 kn
	2001/2002.	22 zeca	predatori i uginuća	-	*	-	50,0		
	2001/2002.	35 fazana	predatori i uginuća	-	*	-	41,7		
"Jelen" Budušćina	2000/2001.	1 jelen	krivolov	-	*	-	33,3	nema	financijska sredstva osigurana su za provedbu god. plana za sprječavanje šteta u iznosu 3.000,00 kn
	2000/2001.	10 zečeva	krivolov predatori	-	*	-	11,1		
	2000/2001.	15 fazana	predatori i uginuće	-	*	-	16,0		
	2001/2002.	1 tele	krivolov	-	*	-	33,3		
	2001/2002.	8 zečeva	krivolov predatori	-	*	-	8,9		
	2001/2002.	20 fazana	predatori i uginuće	-	*	-	21,3		
	2001/2002.	crna divljač	procjena	usjevi			2.000,00		
"Lisica" Vel. Trgovišće	22. 05. 2000.	srnjak	nalet	kamion	6.500,00 kn	nema prijave		nema	god. se osigurava 1.000,00 kn za provedbu plana za sprječavanje šteta
	28. 05. 2000.	srnjak	nalet	automobil	8.500,00 kn	40.000,00	0,21		
	28. 03. 2001.	srna	nalet	automobil	8.500,00 kn	pokriva osiguranje			
	20. 04. 2001.	srna	nalet	automobil	8.500,00 kn	nema prijave			
	05. 06. 2001.	srnjak	nalet	automobil	6.500,00 kn	pokriva osiguranje			
	15. 06. 2001.	srna	nalet	automobil	8.500,00 kn	nema prijave			
"Orao" Gornja Stubica	2000/2001.	srnjak	krivolov	-	*	-	14,3	nema	na temelju osiguranih novčanih sredstava financijskim planom u iznosu od 1.500,00 kn god. provodi se god. plan za sprječavanje šteta od divljači i na divljači
	2000/2001.	srna	krivolov	-	*	-	14,3		
	2000/2001.	20 fazana	predatori i uginuće	-	*	-	19,0		
	14. 04. 2001.	srnjak	zamka	-	*	-	14,3		
	08. 06. 2001.	srna	krivolov	-	*	-	14,3		
	20. 06. 2001.	srna	krivolov	-	*	-	14,3		
	22. 07. 2001.	srna	krivolov	-	*	-	14,3		
	06. 10. 2001.	srnjak	zamka	-	*	-	14,3		
	14. 10. 2001.	2 srne	zamka	-	*	-	28,6		
	10. 01. 2002.	srna	krivolov	-	*	-	14,3		
	30. 01. 2002.	srnjak	nalet	kamion	6.500,00 kn	nema prijave			
	16. 02. 2002.	srnjak	nalet	automobil	6.500,00 kn	nema prijave			
	2001/2002.	29 zečeva	predatori i uginuće	-	*	-	116		
2001/2002.	25 fazana	predatori i uginuće	-	*	-	50,0			
"Kuna" Jesenje	2000/2001.	srna, zec	procjena	usjevi		530 kg kukuruza		nema	za provedbu god. plana zaštite osigurano 3.000,00 kn
	2000/2001.	crna divljač	procjena	usjevi		880 kg kukuruza			
	2001/2002.	crna divljač	procjena	usjevi		3.120,00 kn			
"Krapina" Krapina	2000/2001.	srneća divljač	procjena	usjevi		300,00 kn		nema	financijska sredstva za provedbu god. plana za sprječavanje šteta su godišnje 3.500,00 kn
	2000/2001.	5 grla srneće divljači	nalet	automobil	25.000,00 kn	15.000,00 kn	1,67		
	2001/2002.	4 grla srneće divljači	nalet	automobil	20.000,00 kn	12.000,00 kn	1,67		
	2001/2002.	crna divljač	nalet	automobil	5.000,00 kn	9.000,00 kn	0,56		
"Strahinjica" Radoboj	2000/2001.	crna divljač	procjena	usjevi		2.932,00 kn		nema	svake godine se za provedbu plana za sprječavanje šteta izdvaja oko
	27. 06. 2000.	srna	krivolov	-	*	-	16,6		
	17. 12. 2000.	nazime	krivolov	-	*	-	-		
	2001/2002.	crna divljač	procjena	usjevi		3.050,00 kn			
	25. 02. 2001.	srnjak	krivolov	-	*	-	16,6		

* indeks učestalosti krivolova – dobiven korelacijom ukupnog odstrjela po propisu LGO i šteta na divljači od krivolova

Iz prikupljenih podataka napravljeno je nekoliko analiza i međusobnih odnosa:

I Odnos između šteta na divljači i šteta na osobnim vozilima izraženo indeksom šteta

Izračunom iz analiziranih podataka dobiven je prosječni indeks šteta koji iznosi **2,67**, što znači da je šteta počinjena na divljači 2,67 puta veća od one počinjene na motornim vozilima.

II Analiza odnosa između nastale štete na poljoprivrednim i šumskim kulturama i mjera sprječavanja nastanka šteta

Izračunom iz analiziranih podataka dobiven je prosječni indeks šteta koji iznosi **0,59**, što znači, da troškovi nastali isplatom šteta počinjenih na poljoprivrednim i šumskim kulturama iznose 59 % uloženi sredstava za sprječavanje šteta, uz napomenu da su u obračun uzete samo novčane naknade.

III Analiza nastale štete na divljači od uginuća, krivolova i predatora naspram ukupnog obavljenog

odstrjela prema propisu lovnogospodarske osnove

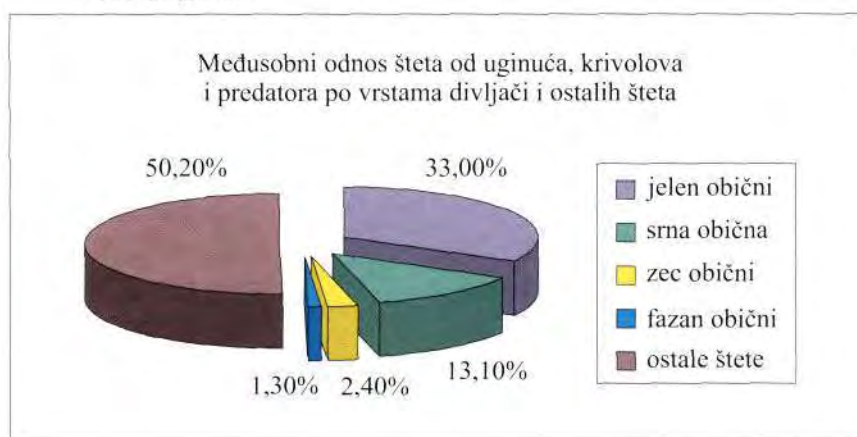
Za što bolji uvid u veličinu nastale štete od krivolova, predatora i raznih drugih uzročnika napravili smo korelaciju između stvarnih šteta na divljači i ukupnog odstrjela prema propisu lovnogospodarske osnove te ga izrazili u postocima – **indeks učestalosti krivolova**.

Ukupno dobiveni indeks izražen je u postocima, a na primijenjenom uzorku iznosi za određenu vrstu divljači kako slijedi:

jelen obični –	33,0 %
srna obična –	13,1 %
zec obični –	2,4 %
fazan obični –	1,3 %

Kad zbrojimo dobivene podatke vidjet ćemo da od ukupnih šteta na divljači, štete od krivolova, predatora i nekih drugih uzroka uginuća, zauzimaju **49,8 %**, a s obzirom na veličinu uzorka pokazatelj su za čitavu županiju.

Grafički prikaz:

6. RASPRAVA – Discussion

I Odnos između šteta na divljači i šteta na osobnim vozilima izraženo indeksom šteta

Ovdje postoje dva paralelna problema, a to su:

1. velik dio načinjene štete ne evidentira se niti ga je moguće procijeniti ni na vozilima ni na divljači
2. štete nastale na divljači veće su od šteta od divljači, iako se to u stvarnosti ne odražava na ekonomsku dobit ovlaštenika prava lova, jer se ovlašteniku u većini slučajeva ne isplaćuje naknada za počinjenu štetu na divljači.

II Analiza odnosa između nastale štete na poljoprivrednim i šumskim kulturama i mjera sprječavanja nastanka šteta

Kod ove analize bitno je istaći:

1. problematiku vezanu uz preventivne mjere zaštite, a to se posebno odnosi na održavanje optimalnog

brojnog stanja divljači, intenzivno gospodarenje u smislu prihrane i prehrane divljači i čuvanja staništa.

U većini analiziranih lovišta velik je broj srneće divljači, a razlozi tome su dvojaki. Jedan je taj što su matični fondovi divljači postavljeni nerealno, a ne stvarnim utvrđivanjem brojnog stanja divljači. Drugi razlog, izravno u vezi s prvim, leži u obavljanju odstrjela prema propisu lovnogospodarske osnove, koji je daleko manji od mogućeg prema stvarno utvrđenom brojnom stanju. Zbog toga većina ovlaštenika prava lova pristupa izradi revizija za srneću divljač kako bi se postavio realni matični fond divljači, a time i adekvatni odstrjelni plan, da ne bi došlo do prenapučivanja lovišta i do nastanka većih šteta.

2. preventivnu zaštitu usjeva i šumskih sastojina obuhvaćenu godišnjim planom za poduzimanje određene

nih mjera za sprječavanje šteta od divljači i realizacijom tog plana.

Prema postojećem Zakonu o lovu ovlaštenik prava lova dužan je donijeti godišnji plan za poduzimanje određenih mjera za sprječavanje šteta (sezonski po vrstama divljači i vrstama šteta od divljači, kulturama i sl.). Osim što svake godine donosi takav plan mora ga provesti i u djelo, tj. napraviti niz predradnji kako bi konačni rezultat bilo sprječavanje mogućih šteta. Te predradnje podrazumijevaju sljedeće:

- osiguranje određenih financijskih sredstava za realizaciju plana
 - putem medija javnog priopćavanja ovlaštenik prava lova dužan je informirati vlasnike zemljišta gdje, kada, i kako podići zaštitna sredstva za sprječavanje šteta te im osigurati dovoljne količine tih sredstava
 - u slučaju nastale štete formiranje komisije za procjenu šteta u suglasnosti s vlasnikom zemljišta
 - adekvatno naknađivanje nastale štete.
3. naknada šteta u slučaju kada je šteta nastala od one vrste divljači koja u lovištu stalno ne živi, dakle divljači u prolazu.

Ovdje je potrebno istaći problem naknade odštete ovlašteniku prava lova koji je uredno namirio nastale štete na usjevima i šumskim kulturama. Prema važećem Zakonu o lovu člankom 82. stavkom 3. propisano je da je za štetu koju počinj divljač koja u lovištu stalno ne živi, odgovoran ovlaštenik prava lova u lovištu u kojem je šteta počinjena, ali ima pravo na odstrjel te divljači. Pravo na odstrjel ostvaruje se na temelju dokaza o naknađenoj šteti oštećeniku i odobrenja nadležnog upravnog tijela odnosno ministarstva kada je šteta počinjena u državnom lovištu. Problem se sastoji u provedbi ovog članka, jer u odgovarajućim nadležnim upravnim tijelima ponekad radi neodgovarajući stručni kadar te se ne provode navedene odredbe Zakona, tako da su ovlaštenici prava lova često zakinuti za određenu im naknadu u obliku odstrjela divljači.

4. odnos između visina odšteta, uloženi financijskih sredstava za sprječavanje šteta i osiguranja lovišta.

Ovdje se treba posebno osvrnuti na slučajeve šteta nastalih kao posljedice izravnog naleta vozila na divljač na prometnicama. Zakon o sigurnosti prometa na cestama ("Narodne novine" broj 59/96 – pročišćeni tekst) propisao je da se ceste moraju obilježavati propisanim prometnim znakovima kojima se sudionici u prometu upozoravaju na opasnost koja im prijeti na određenoj cesti ili dijelu te ceste, stavljaju do znanja ograničenja, zabrane i obveze kojih se sudionici u prometu moraju držati i daju potrebne obavijesti za siguran i nesmetan tok prometa. To znači, da se znakom "divljač na cesti" moraju osigurati sve dionice cesta koje su ugrožene od mogućih prelazaka divljači preko ceste. Taj dio financirali su ovlaštenici prava lova i u suglasnosti s poduzećem za ceste postavili propisane znakove. Takvi su troškovi za ovlaštenika prava lova izuzetno veliki, a učinak je nikakav, budući je sudska praksa do sada bila takva, da su slučajevi stradanja divljači na prometnicama bili na odgovornost ovlaštenika prava lova, a oni su opet snosili sve troškove odštete, bez obzira na postavljene prometne znakove. S druge strane šteta nastala na divljači prema odštetnom cjeniku nije realizirana u korist ovlaštenika prava lova. Kao za sada jedino moguće rješenje, nameće se osiguranje lovišta preko odgovarajućeg osiguranja, koje u većini slučajeva snosi troškove, ali takvo osiguranje jest dodatni trošak za ovlaštenika prava lova.

III Analiza nastale štete na divljači od uginuća, krivolova i predatora naspram ukupnog obavljene odstrjela prema propisu lovnogospodarske osnove

Štete od krivolova, predatora i nekih drugih uzroka uginuća čine 49.8 % ukupnih šteta na divljači. Kod šteta kao posljedica protuzakonitog lova, rješenje je u suradnji s policijom i inspekcijom službama, iako se odšteta za počinjenu štetu na divljači može potraživati samo putem nadležnog suda. štete od uginuća, ukoliko nisu posljedica epidemije, kao i štete od predatora, čiji broj je ovlaštenik prava lova dužan smanjivati, normalna su pojava u svakom lovištu i pravilnim gospodarenjem svode se na minimum.

7. ZAKLJUČAK – Conclusion

Napravljenim analizama dobiven je pregledni prikaz šteta od divljači i šteta na divljači u Krapinsko-zagorskoj županiji i izvedeni su osnovni zaključci:

- preventivne predradnje za sprječavanje mogućih šteta od velike su važnosti i ubuduće im treba posvetiti veliku pozornost,
- provedba lovnogospodarske osnove u smislu uzgojno-zaštitnih mjera provedba prihrane i prehrane, čuvanja i zaštite pa do izvršenja planiranog odstrjela divljači vrlo je važna mjera za očuvanje opti-

malnog broja divljači kod kojih će štete biti svedene na prihvatljivu razinu,

- pristup lovačkih udruga prema problemu sprječavanja šteta od divljači dignut je na profesionalnu razinu, čime je omogućena i bolja suradnja s vlasnicima zemljišta, a time se i štete svode na minimum,
- odnos između lovačkih udruga i nadležnog upravnog tijela do sada nije bio na profesionalnoj razini, pa se isplaćene štete od divljači nisu adekvatno refundirale,

- problem odštetnog cjenika nije riješen i ubuduće je potrebno zakonodavcu skrenuti pozornost na njegovu primjenu,
- troškovi vezani uz provedbu godišnjeg plana za sprječavanje šteta, kao i osiguranje lovišta, dosta su visoki te ih ovlaštenici prava lova ne koriste u dovoljnom obujmu,
- osiguranje lovišta nameće se kao jedina prava zaštita od neželjenih negativnih financijskih posljedica za ovlaštenika prava lova.

8. LITERATURA – References

- 1994.: Zakon o lovu ("Narodne novine" broj 10/94, 22/94, 29/99, 76/99, 14/01 i 4/02)
- 1994.: Pravilnik o načinu izrade plana zaštite divljači na površinama izvan lovišta ("Narodne novine" broj 61/94)
- 1995.: Pravilnik o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači ("Narodne novine" broj 53/95)
- 1996.: Pravilnik o stručnoj službi za provedbu lovno-gospodarske osnove ("Narodne novine" broj 48/96 i 87/02)
- 1996.: Pravilnik o lovočuvarskoj službi ("Narodne novine" broj 48/96 i 87/02)
- 1996.: Zakon o sigurnosti prometa na cestama ("Narodne novine" broj 59/96 – pročišćeni tekst)

SUMMARY: 30 joint hunting grounds of Krapinsko-zagorska County are spread over an area of 286,102,5 acres with 35 hunting associations using the hunting right there. This research was carried out as per sample of 14 hunting associations during the period of two hunting seasons (2000/2001 and 2001/2002) with the goal to establish relations between game loss, damages from the game and part of the invested resources for prevention of those damages.

The results show that the game loss is 2,67 times higher than the damage made to the vehicles by that game. Further the expenses of settled damages at agricultural and forest cultures come to 59 % of the resources invested in prevention of the damages, with the remark that only paid compensations were taken into account, and finally that the losses of poaching, predators and other causes of perishing come to 49,8 % of the whole game loss.

The shown results suggest the fact that, at present, the only efficient way to protect himself from unwanted negative financial consequences, for the hunting right representative, as for the damages, is to ensure the hunting ground by the insurance company.

Key words: game loss, damages from the game, Krapinsko-zagorska County